

комунікаційні технології (найчастіше – комбінації різних технологій). При цьому використання кожної технології залежить від цілей і завдань, на які націлений дистанційний курс.

Такий технологічний підхід припускає, що технологію навчання визначає не тільки впровадження засобів інформатизації навчання, але й системний підхід до організації навчального процесу, що включає в себе технологічну підтримку цілого ряду інших компонентів навчального процесу. Так, у відкритому дистанційному навчанні, що успішно використовується в усьому світі протягом багатьох років, можна виділити три основні технології: *кейс-технологія*, коли навчально-методичні матеріали чітко структуровані й відповідним чином скомплектовані в спеціальний набір («кейс»); *TV-технологія* – базується на використанні телевізійних лекцій з консультаціями у викладачів-т'юторів; *мережева технологія* – базується на використанні мережі Інтернет.

Навчання дистанційно передбачає ту або іншу форму диференціації, оскільки воно споконвічно націлене на освітні послуги. Отже, безумовно, необхідні технології різнорівневого навчання там, де це можливо, або інші відомі в дидактиці способи диференціації, доступні для використання через засоби інформаційних технологій. Розроблення дистанційного курсу може базуватися на різних педагогічних положеннях і концепціях.

Наприкінці зазначимо, що дистанційний курс — це система навчання, у якій присутні й викладач і студент. Це саме навчання, а не самоосвіта. Викладач у цій системі виконує властиві йому функції управління процесом навчання. Кожна система навчання будується на певній дидактичній концепції, яка визначає відбір змісту, методів, організаційних форм, засобів навчання. Більш того, ми маємо справу з новою формою навчання — навчанням на відстані з використанням новітніх засобів інформаційних технологій. При проектуванні дистанційного курсу необхідно проаналізувати дидактичні можливості телекомунікацій, а також інших засобів нових інформаційних технологій, які будуть використовуватися як у вигляді засобів навчання, так і у вигляді технологічної основи формування освітнього середовища.

С. М. Тихонравов

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною навчального процесу. Засвоєння технічної дисципліни проходить успішно тільки при підкріпленні аудиторних занять копійкою самостійною підготовкою не тільки до лабораторних, семінарських і практичних занять, але й до лекцій. Крім того, за умови скорочення кількості аудиторних занять з переходом

до 15-тижневого семестру без скорочення робочих програм частина лекційного матеріалу завжди планово віднесена до самостійної роботи.

Успіх самостійної роботи студентів, як і успіх будь-якої діяльності, залежить від рівня її позитивної мотивації, яка у свою чергу підпорядкована різним впливам, — як позитивним, так і негативним.

До позитивних впливів, які формують мотиваційний рівень діяльності, належать:

— престижність тієї чи іншої діяльності в соціумі (у тому числі серед товаришів одного віку);

— співвідношення трудових і часових затрат на отримання результату (діяльність, яка не потребує великих затрат часу за наявності гарантії отримання того самого результату, суб'єктивно оцінюється вище);

— можливість отримати індивідуальні психологічні дивіденди серед товаришів (у тому числі протилежного полу) за рахунок високих показників у конкретній роботі (кращі за інших результати тестування, потокового контролю, перемога на олімпіаді або змаганні та пов'язані з цим матеріальні заохочення, привілеї та відзнаки адміністрації навчального закладу);

— репресивні міри, які впроваджують викладачі даної дисципліни, як покарання за невиконання графіка навчального процесу. У зв'язку з цим треба мати на увазі, що психологічні дослідження останніх років виявили той факт, що покарання само по собі має більш сильний вплив на мотивацію діяльності, ніж заохочення. Можливість деякої матеріальної втрати завжди оцінюється людиною як більш значуща подія, ніж придбання на таку саму суму.

Негативний вплив на формування мотивації самостійної роботи студентів мають:

— відсутність реального покарання за невиконання навчальних завдань у тому разі, якщо вони були декларовані на початку діяльності. Розбіжність слів і справи в педагогічній роботі — це, мабуть, найгірше з того, що можна собі уявити. Коли не відраховують студентів, які злісно не виконують графік навчального процесу, вони гублять мотивацію до навчання. При цьому об'єктивні або суб'єктивні причини, за якими впроваджено таку практику, не мають значення, — результатом буде визначена втрата мотивації;

— реальний відрив рівня оплати праці інженерно-технічних працівників відносно до державних службовців або депутатів.